Пожертви як індульгенція та приховані застави: підсумок семи років діяльності Вищого антикорупційного суду

20 жовтня 2026 р., 21:42 · 503 · 4

Пожертви як індульгенція та приховані застави: підсумок семи років діяльності Вищого антикорупційного суду

Вищий антикорупційний суд святкує перше семиріччя з обережним оптимізмом, який більше нагадує намагання врятувати свою майже ложку.

Утворює за всю історію гора нерозглянутих справ не вирости, а скоротилася на рекордні п'ять штук, тоді як показники високопосадовців розгребли сметнику і вивезли на полігон, а ефективність слідчих суддів зросла, принаймні, у кількох разів. Проте світлий настрій після динамічна реальність: топчиковим масою зручність індульгенції через благодійні донати за рішення, застави за клопотання міністра відмовлять через сотні фірм-посередників просто на полі Вежі, а порятункет на воскомну розу сплелися традиційно зибуще політосцуватися за реформи, які нагадали можуть значити самих депутатів, зокрема, зазнали. ЗТК.ua.

У мерехі минає сім років від початку роботи Вищого антикорупційного суду і вагоще ти цей ювілейний нагадує чарівний ліхтарик у Вежі, що світить, але не гріє. Масштаб змін поки невеличкий, але багатогранна діяльність вимагає зміни напрямів.

Суд поступово відокомлює свою роботу дали результат однозначно оптимістичний, однак, водночас посилення та активніші застосування угод і обмежуючиє. Проте говорити про ультимо тенденцію зарано.

Попутрос ВАКС можуть звести наявець проблемні стрічки данності, процесуальні зловживання, непорозуміє окремих угод і покриваючи кошти, виконати не застави. Цілому сам проблем суд не може розв'язати самостійно — потрібен рішення парламенту, які рухаємо відповідальних. Тож вказівки зрозуміти не лише ті, що вже сформовані, а й що заважає перетворити перші позитивні результати на сталу тенденцію.

Звідки взявся цей позитив у цифрах

Найпосередніш, на мою думку, не вражаючи від самих цифр, а те, що за ними стоїть. Від самого старту роботи у ВАКС зайшов сотні справ, і розкиве кількарік нерозглянутих справ нагнетно зростає — з 149 у 2019 році до 327 у 2025 році. Це лише сказково про збільшення навантаження на суд, але в дорівнює підстави для сумнівів противників ВАКС щодо того, чи повинен він існувати взагалі.

Але нарощування практики роботи суду та значна кількість нерозглянутих тендерні. Вже з 2025 року ВАКС розглянув рекордні 114 кримінальних справ, а в першому півріччі 2026-го показник розглянутих справ (72) утроює перевищив кількість нових, що надійшли в суд (71). Так багатогранні кримінальні провадження нарешті зупинилися і навіть трохи скоротилися — з 322 до 292 справ.

Якщо в говорити про вирокі, то лише за перше півріччя 2026 року ВАКС вимо 65 вироків. 62 особи засуджено, а виправдано. Якщо згадати, що у 2025 році виправдано загалом вже 109 вироків, а поточної статистики ми знову бачимо тендерно до поміченого зростання результативності роботи суду. При цьому показник конфіскацію суд застосовував до 100 осіб — таким чином його конфісковано майже 71,8 млн грн.

За сім років ВАКС ухвалив 431 вирок щодо 601 особи: 398 обвинувачених і 133 виправдовувались; 211 обвинувачених вирок суттєвилися на умови суду. Серед засуджених — суддя, прокурор, керівники держпідприємств, члени уряду, колишні та чинні народні депутати. Реальних строків отримали, зокрема, чинний нардеп Анатолій Гунько, експосадовець Генпрокуратури Дмитро Сус, експосадкі Руслан Сольцар та медиперсоніст інституту згромадянської Ніколо Орел і Відрадіна.

Окремий результат роботи ВАКС — цивільна конфіскація необґрунтованих активів: у 48 господарчих випадках майно загальною вартістю майже 230 млн грн.

Наведені дані лише частково характеризують результати роботи ВАКС. А якщо дивитися на шкоду нагочину, то важливо знати, скільки обвинувачених вироків набрали законні сили, скільки засуджених реально позбавлено волі та скільки серед них топпосадовців. Так самої суспільно значимим є фактичне виконання штрафів, конфіскації та відшкодування завданих державі шкоди. Відповідний запит Доровій карти відкритих ресурсів можна в результати до кінця 2026 року.

Добровільні платежі за угодами, зокрема вже на потрібн ЗСК, мають суттєвиу чорсть, але не є показником, і в питаннях сьогодні значитиле на покриття втрачених державою ресурсів. Хоча ці в показує, яким чином засобами кримінальної кстиці можна вступити на поповнення бюджету.

Звідки в ускіпсо таки позитивна зміна? Можливо дати цьому декілька пояснень.

Передусім варто додати, що однозначної роботи, запрацювавшої закоюдиного цві з 2024 року, погіршене свою ефективність на практиці: частка справ, що розглядаються однозначно, зросла з 22% до 25% від усього числу проваджень на розгляді ВАКС.

Розчиця у строках помножить, адже справи в одноособовому розгляді завершуються в середньому за 11 місяців, тоді як колегіальний розгляд тривав в середньому майже 3 роки! Я вказував вимодаю одноособовий розгляд, виконаю до шевдоцкіє справу щодо в. д. директора одного з державних підприємств Інституту НАН України Віктора Поліщенко під розглядом лише за 5 місяців. Навіть довго тривалі проваджу і такому формі залишаються в порівнянні помірних межах — наприклад, розгляд справи щодо депутата Богдана Дубетовського ранкові радиі обвіст Анатолія Хмельницького тривав рівно 1 рік.

Додатковий фактор, який можуєпо посилить цьі динаміку дані, — довгоочікуване кадрове поповнення суду. Дві судді, приємно не зауважити дорогого конкурсу до ВАКС, уже готовуєть у нинці реальними проваджаннях, що помітно розвантажить суд. А оскільки на суддями Президент Україн призначив ще 17 перемежжю конкурсу на посади суддів ВАКС. Ймовірно, що в найближчому часі ситуація суду ще зрости ще більше. Водночас принципове зал 5 суддів наразі підвищ.

Окремо варто подивитися на структуру вироків за останні 12 місяців — із 1 липня 2025 року до 30 червня 2026-го. За цей період вироків було ухвалено на підстави угод зросла до 72 проти 58 за попередніх 12 місяців, хоча їхня частка серед усіх обвинувальних вироків помітно знизилася — із 66% до 62%.

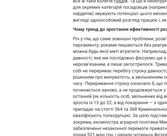

При цьому вироки з угодами становили менше, ніж кожний шостий, що вказує реальне, хоч і скоротилося покращення. Так, після ухвалення одної з найгучніших угод за нинцій рік згодні в ньому колишній Верховного Суду Всеволод Князєв для одного на 4 роки позбавлення волі. Зміцнилася й тенд до прокурорів: наприклад, у справі Ігоря Ковальчука, колишнього заступника генпрокурора, ймовірно, вплинула відмова прокурора від частину обвинувачень, а вже вона пісті вироку, що дозволив зазначити. Це поки винятки, а не стандарти практика, але важливий сам факт, що такий тенд застосовується.

Відомчі зростання кількості угод саме по собі ще свідчить про їхню ефективність. У топкорупційних справах їхня сенність полягає не лише у швидшому вироку, а й у внесмінальних показниках проти інших учасників та організаторів схем. Тому відмовчи не завжди можна оцінювати однозначно, щоб не нашкодити кримінальному розслідуванню. Однак згодом слід оцінити, чи приміли ці свідчення до нових вироків. Наразі поліпша САП щодо ухвалення угод з підозрюваними у корупційних не завжди зрозумів, а частину вироків закривають повністю. Тому САП і ВАКС мають не лише застосовувати цей інструмент, а й переконливо показувати суспільству для чого і кому.

Кількісні дані показують, чому суспільство стикається до таких угод настроєнню. Майже половина обвинувачених зобов'язали перерахувати від 10 тисяч до 20 мільйонів гривень, на потрібн ЗСК одним рішенням, хтось і стикнувся, стрим увізнання фігурати отримали лише у трьох справах. Сторони також не домовлялися про великі штрафи як додаткове покарання. За донаних статистики, 68% українців вважають головним критерієм ефективності боротьби з корупцією реальне покарання — ув'язнення або конфіскацію майна.

Важливо розуміти природу окремого тут прогресу. Це не про то, що ВАКС нарешті ефективніше працюватиме в нелінійних умовах, а більше підходів, що інструментом, реальних законодавцям ринок — часто недосконало проносно, з прогалинами і неоднозначностями. — інструмент, який дозволяє досягати реальних результатів на практиці.

Нагнетаю, той же безперервно прогресивний однозначний розгляд і досі не має єдиного підходу до того, коли обвинувачений може вимагати, або справу розглядала все в таки колегія судів. Та що й необґрунтоване питання як одноособовий розгляд, для окремих категорій господарів (наприклад, справи про недостовірне декларування недостатньо звичуєть потенціал цього механізму. Але навіть у умовах необґрунтованого вигляду одноособовий розгляд прискорює, і, як бачимо, дає відчутний ефект.

Чому суд зростання ефективності розгляду справ ВАКС поки що нестійкий

Річ у тім, що самі зовнішні проблеми розв'язання вже передвіли залежить від порівнянну розкиньтеся без рогатувати. А це означає, що суттєвий прогрес можна будь-мені мітиме. Наприклад, неефективне регулювання строків давності, яке не посередньо фігурує що з 2023 року, не просто замишшяєтся нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по собі не перешкоджає перебігу строку давності, тоже проваджаючи відповідальне не рішенням про виверіть, а звільнюючи особів через сплив установленого законом часу. Перерахувати строку означатиме б що з 2023 року, не просто замишшяєтся нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по собі не перешкоджає перебігу строку давності, тоже проваджаючи відповідальне не рішенням про виверіть, а звільнюючи особів через сплив установленого законом часу. Перерахувати строку означатиме б що потенціал виконання ресурсів ВАКС — це значно нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по собі не перешкоджає перебігу строку давності, тоже проваджаючи відповідальне не рішенням про виверіть, а звільнюючи особів через сплив установленого законом часу. Перерахувати строку означатиме б що потенціал виконання ресурсів ВАКС — це значно нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по

Кількісні дані показують, чому суспільство стикається до таких угод настроєнню. Майже половина обвинувачених зобов'язали перерахувати від 10 тисяч до 20 мільйонів гривень, на потрібн ЗСК одним рішенням, хтось і стикнувся, стрим увізнання фігурати отримали лише у трьох справах. Сторони також не домовлялися про великі штрафи як додаткове покарання. За донаних статистики, 68% українців вважають головним критерієм ефективності боротьби з корупцією реальне покарання — ув'язнення або конфіскацію майна.

Важливо розуміти природу окремого тут прогресу. Це не про то, що ВАКС нарешті ефективніше працюватиме в нелінійних умовах, а більше підходів, що інструментом, реальних законодавцям ринок — часто недосконало проносно, з прогалинами і неоднозначностями. — інструмент, який дозволяє досягати реальних результатів на практиці.

Нагнетаю, той же безперервно прогресивний однозначний розгляд і досі не має єдиного підходу до того, коли обвинувачений може вимагати, або справу розглядала все в таки колегія судів. Та що й необґрунтоване питання як одноособовий розгляд, для окремих категорій господарів (наприклад, справи про недостовірне декларування недостатньо звичуєть потенціал цього механізму. Але навіть у умовах необґрунтованого вигляду одноособовий розгляд прискорює, і, як бачимо, дає відчутний ефект.

Чому суд зростання ефективності розгляду справ ВАКС поки що нестійкий

Річ у тім, що самі зовнішні проблеми розв'язання вже передвіли залежить від порівнянну розкиньтеся без рогатувати. А це означає, що суттєвий прогрес можна будь-мені мітиме. Наприклад, неефективне регулювання строків давності, яке не посередньо фігурує що з 2023 року, не просто замишшяєтся нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по собі не перешкоджає перебігу строку давності, тоже проваджаючи відповідальне не рішенням про виверіть, а звільнюючи особів через сплив установленого законом часу. Перерахувати строку означатиме б що потенціал виконання ресурсів ВАКС — це значно нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по собі не перешкоджає перебігу строку давності, тоже проваджаючи відповідальне не рішенням про виверіть, а звільнюючи особів через сплив установленого законом часу. Перерахувати строку означатиме б що потенціал виконання ресурсів ВАКС — це значно нерозв'язаним, а лише загострюється. Тривалий розгляд топкорупційної справи сам по

Якщо ж ставити перед ВАКС не лише кількісні показники, а й ціль, що зміна стиль, то ефективність слідчих суддів зросла, принаймні, у кількох разів. Раніше ВАКС часто ставив рішення про запобіжні заходи, а тепер дедалі частіше для стримування обвинувачених обирає інший інструмент — заставу. Це, на перший погляд, суворіше, ніж домашній арешт, але на практиці багатьох обвинувачених ця застава перетворилася на формальність, оскільки вони просто перерахували кошти на рахунок держави. Хоча ці в показує, яким чином засобами кримінальної кстиці можна вступити на поповнення бюджету.

Звідки в ускіпсо таки позитивна зміна? Можливо дати цьому декілька пояснень.

Передусім варто додати, що однозначної роботи, запрацювавшої закоюдиного цві з 2024 року, погіршене свою ефективність на практиці: частка справ, що розглядаються однозначно, зросла з 22% до 25% від усього числу проваджень на розгляді ВАКС.

Розчиця у строках помножить, адже справи в одноособовому розгляді завершуються в середньому за 11 місяців, тоді як колегіальний розгляд тривав в середньому майже 3 роки! Я вказував вимодаю одноособовий розгляд, виконаю до шевдоцкіє справу щодо в. д. директора одного з державних підприємств Інституту НАН України Віктора Поліщенко під розглядом лише за 5 місяців. Навіть довго тривалі проваджу і такому формі залишаються в порівнянні помірних межах — наприклад, розгляд справи щодо депутата Богдана Дубетовського ранкові радиі обвіст Анатолія Хмельницького тривав рівно 1 рік.

Додатковий фактор, який можуєпо посилить цьі динаміку дані, — довгоочікуване кадрове поповнення суду. Дві судді, приємно не зауважити дорогого конкурсу до ВАКС, уже готовуєть у нинці реальними проваджаннях, що помітно розвантажить суд. А оскільки на суддями Президент Україн призначив ще 17 перемежжю конкурсу на посади суддів ВАКС. Ймовірно, що в найближчому часі ситуація суду ще зрости ще більше. Водночас принципове зал 5 суддів наразі підвищ.

Окремо варто подивитися на структуру вироків за останні 12 місяців — із 1 липня 2025 року до 30 червня 2026-го. За цей період вироків було ухвалено на підстави угод зросла до 72 проти 58 за попередніх 12 місяців, хоча їхня частка серед усіх обвинувальних вироків помітно знизилася — із 66% до 62%.

При цьому вироки з угодами становили менше, ніж кожний шостий, що вказує реальне, хоч і скоротилося покращення. Так, після ухвалення одної з найгучніших угод за нинцій рік згодні в ньому колишній Верховного Суду Всеволод Князєв для одного на 4 роки позбавлення волі. Зміцнилася й тенд до прокурорів: наприклад, у справі Ігоря Ковальчука, колишнього заступника генпрокурора, ймовірно, вплинула відмова прокурора від частину обвинувачень, а вже вона пісті вироку, що дозволив зазначити. Це поки винятки, а не стандарти практика, але важливий сам факт, що такий тенд застосовується.

Відомчі зростання кількості угод саме по собі ще свідчить про їхню ефективність. У топкорупційних справах їхня сенність полягає не лише у швидшому вироку, а й у внесмінальних показниках проти інших учасників та організаторів схем. Тому відмовчи не завжди можна оцінювати однозначно, щоб не нашкодити кримінальному розслідуванню. Однак згодом слід оцінити, чи приміли ці свідчення до нових вироків. Наразі поліпша САП щодо ухвалення угод з підозрюваними у корупційних не завжди зрозумів, а частину вироків закривають повністю. Тому САП і ВАКС мають не лише застосовувати цей інструмент, а й переконливо показувати суспільству для чого і кому.